

ARBITRAJUL – JURISDICȚIA ALTERNATIVĂ PENTRU SOLUȚIONAREA LITIGIILOR

Oana-Mădălina STANCU – Consilier juridic principal
Direcția Națională de Probațiune
Ministerul Justiției

Arbitrajul este reglementat în Codul de procedură civilă¹, Cartea a IV-a în art. 541-621 și reprezintă o procedură privată, nestatală de soluționare a litigiilor prin intermediul căruia se exclude competența instanțelor de judecată.

Astfel, potrivit art. 541 Cod procedură civilă, arbitrajul este o jurisdicție alternativă având caracter privat, în administrarea căreia părțile litigante și tribunalul arbitral competent pot stabili reguli derogatorii de la dreptul comun, cu condiția ca acele reguli să nu fie contrare ordinii publice și dispozițiilor imperative ale legii.

Instituția arbitrajului era reglementată și în Codul de procedură civilă din 1865, România luând parte la convenții multilaterale internaționale² în domeniul arbitrajului, precum: Convenția pentru executarea hotărârilor arbitrale străine, adoptată la New York la 10 iunie 1958, Convenția europeană de arbitraj comercial internațional, încheiată la Geneva la 21 aprilie 1961, Convenția pentru reglementarea diferendelor relative la investiții între state și persoane altor state, încheiată la Washington la 18 martie 1965 etc.

Persoanele care au capacitate deplină de exercițiu au posibilitatea să soluționeze prin arbitraj litigiile dintre ele, cu excepția celor care privesc starea civilă, capacitatea persoanelor, dezbateră succesoră, relațiile de familie, precum și drepturile de care părțile nu pot să dispună.³

Părțile arbitrajului pot fi persoane fizice sau juridice, art. 542 alin. (2) și (3) Cod procedură civilă stabilind că statul și autoritățile publice au facultatea de a încheia convenții arbitrale numai dacă sunt autorizate prin lege sau prin convenții internaționale la care România este parte, iar persoanele juridice de drept public care au în obiectul lor de activitate și activități economice au facultatea de a încheia convenții arbitrale, în afară de cazul în care legea ori actul lor de înființare sau de organizare prevede altfel.

Cu excepția litigiilor excluse de la soluționarea pe calea arbitrajului, expres menționate în art. 542 alin. (1) Cod procedură civilă, pot fi soluționate prin arbitraj litigiile, precum: litigiile de muncă, litigiile între profesioniști, litigiile privitoare la dreptul proprietății intelectuale, litigiile privind protecția consumatorului, litigiile privind transferul dreptului de proprietate și constituire de drepturi reale, litigiile rezultate din raporturile de vecinătate, litigiile privind malpraxisul medical, latura civilă din cauzele penale etc.

Arbitrajul se organizează și se desfășoară potrivit convenției arbitrale, astfel cum prevăd dispozițiile art. 544 alin. (1) Cod procedură civilă. Aceasta se încheie în scris, sub sancțiunea nulității, iar în situația în care aceasta se referă la un litigiu legat de transferul dreptului de proprietate și/sau constituirea altui drept real asupra unui imobil, convenția trebuie încheiată în forma autentică notarială, sub sancțiunea nulității absolute.

Dispozițiile art. 544 alin. (2) Cod procedură civilă precizează că, sub rezerva respectării ordinii publice și a bunelor moravuri, precum și a dispozițiilor imperative ale legii, părțile pot stabili prin convenția arbitrală sau prin act scris încheiat ulterior, cel mai târziu odată cu con-

¹ *Legea nr. 134/01.07.2010 privind Codul de procedură civilă*, republicată (M.O. nr. 247/10.04.2015), cu modificările și completările ulterioare

² Ciobanu, V., M., Briciu, T., C., Dinu, C., C-tin – *Drept procesual civil. Drept execuțional civil. Arbitraj. Drept notarial*, Ed. Național, București, 2013, p. 589

³ Art. 542 alin. (1) Cod procedură civilă

stituirea tribunalului arbitral, fie direct, fie prin referire la o anumită reglementare având ca obiect arbitrajul, normele privind constituirea tribunalului arbitral, numirea, revocarea și înlocuirea arbitrilor, termenul și locul arbitrajului, normele de procedură pe care tribunalul arbitral trebuie să le urmeze în judecarea litigiului, inclusiv eventualele proceduri prealabile de soluționare a litigiului, repartizarea între părți a cheltuielilor arbitrale și, în general, orice alte norme privind buna desfășurare a arbitrajului. Dacă părțile nu au stabilit asemenea norme, tribunalul arbitral va putea reglementa procedura de urmat așa cum va socoti mai potrivit, iar dacă nici acesta nu a stabilit aceste norme, vor fi aplicabile dispozițiile din Cartea a IV-a a Codului de procedură civilă.

Părțile pot conveni ca arbitrajul să fie organizat de către o instituție permanentă de arbitraj sau de o altă entitate ori de o persoană fizică și, în aceste cazuri, soluționarea litigiului este încredințată unor arbitri, numiți ori acceptați de părți potrivit convenției arbitrale sau regulilor instituției permanente de arbitraj (art. 545 Cod procedură civilă).

Arbitrajul instituționalizat este acea formă de jurisdicție arbitrală care se constituie și funcționează permanent pe lângă o organizație sau o instituție internă ori internațională sau ca organizație neguvernamentală de interes public de sine stătătoare, în condițiile legii, pe baza unui regulament propriu aplicabil în cazul tuturor litigiilor supuse ei spre soluționare potrivit unei convenții arbitrale. Activitatea arbitrajului instituționalizat nu are caracter economic și nu urmărește obținerea de profit, arbitrajul instituționalizat fiind autonom în raport cu instituția care l-a înființat.

Astfel, prin desemnarea unei anumite instituții de arbitraj instituționalizat, părțile optează pentru aplicarea regulilor sale de procedură, cu excepția situației în care conducerea respectivei instituții de arbitraj apreciază că pot fi aplicate și regulile alese de părți.

Având drept exemplu modelul tradițional francez, în țara noastră convențiile arbitrale sunt de două feluri și diferențele dintre acestea pornesc, în principal, de la momentul în care acestea sunt încheiate, respectiv clauza compromisorie se încheie anterior nașterii litigiului, iar compromisul se încheie ulterior acestui moment. Ambele au puterea de a investi o instanță arbitrală cu puterea de a judeca un litigiu și de a exclude competența instanțelor statale prin acordul de voință al părților.

Cu toate acestea, deși rolul lor este același, se deosebesc prin anumite caracteristici specifice, respectiv:

☑ clauza compromisorie este acel tip de convenție arbitrală care este de principiu accesorie unui contract însă își păstrează o importantă autonomie în raport de acesta⁴, astfel cum reiese din dispozițiile art. 550 alin. (2) Cod procedură civilă, iar aceasta trebuie să conțină, sub sancțiunea nulității, modalitatea de numire a arbitrilor, în cazul arbitrajului instituționalizat fiind suficientă referirea la instituția sau regulile de procedură ale instituției care organizează arbitrajul;

☑ în cazul compromisului trebuie să se facă referire la un litigiu deja existent, acordul părților trebuie exprimat în mod clar și în cuprinsul acestuia părțile trebuie să arate, sub sancțiunea nulității, obiectul litigiului și numele arbitrilor sau modalitatea de desemnare a acestora în cazul arbitrajului ad-hoc, iar în cazul arbitrajului instituționalizat, dacă părțile nu au ales arbitrii și nici nu au stabilit modalitatea de desemnare a acestora, aceasta se va face potrivit regulilor de procedură ale respectivei instituții arbitrale, astfel cum prevăd dispozițiile art. 551 Cod procedură civilă.

Așa cum am arătat, deși încheierea unei convenții arbitrale exclude competența instanțelor judecătorești pentru litigiul care face obiectul convenției, totuși art. 547 Cod procedură civilă stabilește că tribunalul în circumscripția căruia are loc arbitrajul este îndreptățit, la sesizarea părții interesate, să soluționeze cererile ce s-ar ivi în organizarea și desfășurarea arbitrajului, precum și pentru îndeplinirea altor atribuții ce revin instanței judecătorești în arbi-

⁴ Chiuariu, T. – *Arbitraj*, Suport de curs ID, p. 18

traj. Astfel de cereri se vor soluționa prin procedura ordonanței președințiale, de urgență și cu precădere⁵, hotărârea nefiind supusă niciunei căi de atac.

Tribunalul arbitral își va verifica propria competență de a soluționa un litigiu, hotărând în acest sens printr-o încheiere care poate fi atacată cu acțiunea în anulare prevăzută de art. 608 Cod procedură civilă (în situația în care apreciază că este competent să judece litigiul) sau printr-o hotărâre de declinare a competenței care nu este supusă acțiunii în anulare (în situația în care apreciază că nu este competent să judece litigiul).

De asemenea, și instanța de judecată își va verifica propria competență în situația în care între părțile din proces a fost încheiată o convenție arbitrală, pe care una dintre ele o invocă în fața acesteia. Instanța va reține cauza spre soluționare doar pentru motivele prevăzute de art. 554 alin. (2) Cod procedură civilă, în celelalte cazuri instanța se va declara incompetentă la cererea uneia dintre părți și, dacă va constata existența convenției arbitrale, își va declina competența în favoarea organizației sau instituției pe lângă care funcționează arbitrajul instituționalizat, care, în temeiul hotărârii de declinare, va lua măsurile necesare în vederea constituirii tribunalului arbitral. În situația arbitrajului ad-hoc, instanța va respinge cererea ca nefiind de competența instanței judecătorești.

În situația unui conflict de competență dintre tribunalul arbitral și o instanță judecătorească, acesta este soluționat de instanța judecătorească ierarhic superioară celei aflate în conflict.

Potrivit art. 555 Cod procedură civilă, arbitru poate fi orice persoană fizică având capacitate deplină de exercițiu. Atât părțile prin convenția arbitrală, cât și instituția permanentă de arbitraj pot stabili anumite condiții referitoare la arbitrii.

Totodată, părțile stabilesc și dacă litigiul va fi judecat de un arbitru unic sau de mai mulți arbitri, iar în cazul în care nu au stabilit numărul lor, completul se va forma din trei arbitri, câte unul pentru fiecare parte (sau grup cu interese comune) și al treilea - supraarbitrul va fi desemnat de cei doi arbitri.

Arbitrii sunt numiți, revocați sau înlocuiți conform convenției arbitrale, iar dacă numirea lor nu s-a făcut în acest mod și nu s-a prevăzut nici modalitatea de numire, partea care dorește să recurgă la arbitraj invită cealaltă parte, în scris, să procedeze la numirea lor menționând datele arbitrului desemnat de ea, cealaltă parte având obligația să transmită, în termen de 10 zile de la primire, răspunsul la propunerea de numire a arbitrului unic sau, după caz, datele privind arbitrul pe care dorește să-l desemneze, părțile propunând și câte un supleant, dispozițiile art. 555-566 Cod procedură civilă stabilind modalitatea de numire a arbitrilor, a supraarbitrului, constituirea tribunalului arbitral, precum și dispoziții privind incompatibilitatea arbitrilor (care în afară de cazurile de incompatibilitate prevăzute pentru judecători, pot fi recuzați și pentru alte motive care pun la îndoială independența și imparțialitatea acestora), înlocuirea și răspunderea arbitrilor.

Cel mai important efect al soluționării cauzei prin arbitraj, apreciem că este pronunțarea hotărârii arbitrale în termen de cel mult 6 luni de la data constituirii tribunalului arbitral, sub sancțiunea caducității arbitrajului. De reținut că acest termen se suspendă pe timpul judecării unei cereri de recuzare sau a oricărei alte cereri adresate tribunalului din circumscripția căruia are loc arbitrajul. De asemenea, este prevăzută posibilitatea părților de a consimți în scris la prelungirea termenului arbitrajului, tribunalul arbitral având posibilitatea de a dispune, pentru motive temeinice, prelungirea termenului, o singură dată, cu cel mult 3 luni. În cazul decesului uneia dintre părți, operează prelungirea de drept a termenului de arbitraj cu 3 luni.

La primul termen de judecată la care părțile au fost legal citate, acestea sunt obligate, sub sancțiunea decăderii, să declare în scris dacă înțeleg să invoce caducitatea arbitrajului. Un aspect important este că părțile pot declara în mod expres că renunță la caducitate, caz

⁵ Art. 547 alin. (2) Cod procedură civilă

în care judecata va continua. La polul opus, dacă cel puțin una dintre părți a invocat caducitatea arbitrajului, tribunalul arbitral, la expirarea termenului de 6 luni, va pronunța o hotărâre prin care va constata că arbitrajul a devenit caduc, iar probele utilizate în cadrul procedurii devenite caduce vor putea fi utilizate, dacă este cazul, într-un nou arbitraj, doar în măsura în care se apreciază că nu este necesară refacerea lor.

Locul arbitrajului este stabilit de părți, iar în lipsa unei asemenea înțelegeri, acesta este stabilit de tribunalul arbitral.

Dezbaterea litigiului se face în limba stabilită prin convenția arbitrală, iar dacă nu s-a prevăzut nimic în acest sens și nici nu a intervenit o înțelegere ulterioară între părți, în limba contractului din care s-a născut litigiul sau dacă părțile nu se înțeleg, într-o limbă de circulație internațională stabilită de tribunalul arbitral. La cererea și pe cheltuiala părții care nu cunoaște limba în care se desfășoară dezbaterile, tribunalul arbitral îi asigură serviciile unui traducător, iar la dezbateri părțile pot participa cu traducătorul lor.

Tribunalul arbitral este sesizat de reclamant printr-o cerere de arbitrare formulată în scris care trebuie să cuprindă mențiunile prevăzute la art. 571 alin. (1) Cod procedură civilă, fiind asemănătoare, în ceea ce privește conținutul, cu o veritabilă cerere de chemare în judecată. De asemenea, cererea de arbitrare se poate face și printr-un proces-verbal încheiat în fața tribunalului arbitral și semnat de părți sau numai de reclamant, precum și de arbitri. Cererea de arbitrare și înscrisurile anexate, în copie, vor fi comunicate părâtului și fiecărui arbitru de către reclamant.

Pârâtul are la dispoziție 30 de zile de la primirea copiei de pe cererea de arbitrare pentru a face întâmpinare sau o eventuală cerere reconvențională care poate fi introdusă cel târziu până la primul termen la care acesta a fost legal citat.

Citarea se va efectua doar după verificarea și eventuala completare a dosarului, după ce instanța a acordat termen de dezbatere a litigiului, termen care se stabilește cu respectarea unui interval de 15 zile între data primirii citației și termenul de dezbatere.

Participarea la dezbateri se poate face personal sau prin reprezentant, oricare dintre părți având posibilitatea de a solicita judecata în lipsă, aspect ce nu elimină obligativitatea citării acestora.⁶

Spre deosebire de procedura din dreptul comun, în situația în care niciuna dintre părțile legal citate nu se prezintă la termen, tribunalul arbitral poate proceda la judecata cauzei, cu excepția situației în care, cu cel puțin 3 zile înainte de data dezbaterilor, s-a cerut amânarea pentru motive temeinice, făcând cunoscut acest aspect părții adverse, cât și arbitrilor. Dacă instanța apreciază că prezența părților la dezbateri este necesară, va putea amâna cauza și cita părțile lipsă. Aprecierea motivelor temeinice este strict de competența exclusivă a arbitrilor.

Probele se propun prin cererea de arbitrare, întâmpinare sau cererea reconvențională, tribunalul arbitral fiind exclusiv competent de a aprecia în privința utilității, pertinentei și concludenței probelor solicitate, existând deosebiri față de dreptul comun în materia administrării acestora.

Dezbaterile arbitrale se consemnează într-o încheiere de ședință, iar orice dispoziție a tribunalului arbitral se va consemna într-o încheiere de ședință motivată care va cuprinde pe lângă mențiunile prevăzute de art. 608 alin. (1) lit. a) și b) pentru hotărârea arbitrală și mențiunile prevăzute de art. 593 alin. (3) lit. a)-e) și alin. (4) Cod procedură civilă.

Părțile au dreptul de a lua cunoștință de conținutul încheierilor și de actele dosarului, iar la cererea acestora sau din oficiu, tribunalul arbitral poate îndrepta sau completa încheierea de ședință printr-o altă încheiere. De asemenea, părților li se comunică, la cerere, copie de pe încheierea de ședință.

⁶ Briciu, T. – *Note de curs - Procedura arbitrajului și medierii*, p. 17

Încheierile de ședință nu se pot ataca separat cu acțiune în anulare⁷, exceptând situațiile prevăzute de art. 594 alin. (1) lit. a)-c) Cod procedură civilă, respectiv s-a dispus suspendarea arbitrajului, măsuri asiguratorii sau alte măsuri cu caracter provizoriu sau respingerea ca inadmisibilă a cererii de sesizare a Curții Constituționale cu privire la constituționalitatea unei dispoziții legale. În aceste situații, acțiunea în anulare se introduce în termen de 5 zile de la comunicarea încheierilor și în cazul suspendării, cât timp durează suspendarea. Acțiunea în anulare nu are ca efect suspendarea procesului arbitral - pentru cazurile prevăzute la lit. b)-c) -, iar hotărârea Curții de Apel este definitivă.

Cheltuielile arbitrale se suportă potrivit înțelegerii dintre părți, iar în lipsa acestora se suportă de partea care a pierdut litigiul, integral dacă cererea de arbitrare este admisă în totalitate, sau proporțional cu ceea ce s-a acordat, dacă cererea este admisă în parte.

Cu privire la onorariul arbitrilor, art. 596 Cod procedură civilă stabilește posibilitatea tribunalului arbitral de a evalua, în mod provizoriu, cuantumul onorariilor arbitrilor și obligația părților la consemnarea sumei respective prin contribuție egală sau solidar. În cazul în care părțile nu își îndeplinesc în termenul stabilit de tribunalul arbitral obligația de a avansa cheltuielile, reclamantul va consemna întreaga sumă, urmând ca prin hotărârea arbitrală să se stabilească cuantumul onorariilor convenite arbitrilor, precum și modul de suportare de către părți. Totodată, tribunalul arbitral poate obliga părțile sau pe fiecare dintre ele la avansarea oricăror cheltuieli necesare pentru organizarea și desfășurarea arbitrajului și poate să nu dea curs arbitrajului până la consemnarea, avansarea sau plata sumelor prevăzute.

Totodată, este prevăzută posibilitatea părții interesate de a se adresa tribunalului prevăzut de art. 547 Cod procedură civilă în vederea examinării temeiniciei măsurilor dispuse de tribunalul arbitral, urmând ca acesta să stabilească prin încheiere executorie, care nu este supusă niciunei căi de atac, cuantumul onorariilor arbitrilor și al celorlalte cheltuieli arbitrale, precum și modalitățile de consemnare, de avansare sau de plată.

Plata onorariilor se va face după comunicarea hotărârii arbitrale către părți, iar în situația în care arbitrajul se întrerupe fără a se pronunța o hotărâre, onorariile arbitrilor pentru activitatea depusă se reduc în mod corespunzător.

Prin hotărârea arbitrală se regularizează orice diferență în plus sau în minus de cheltuieli arbitrale și se plătește până la comunicarea hotărârii către părți, iar dacă este cazul, hotărârea nu se va comunica până la plata diferenței.

În cazul arbitrajului organizat de o instituție permanentă, cheltuielile arbitrale se stabilesc și se plătesc în conformitate cu regulamentul acelei instituții.

Tribunalul arbitral va soluționa litigiul în temeiul contractului principal și al normelor de drept aplicabile, potrivit dispozițiilor art. 5 Cod procedură civilă.⁸

Pronunțarea hotărârii se face doar după deliberarea în secret, cu participarea tuturor arbitrilor, aceasta putând fi amânată cu cel mult 21 de zile cu condiția încadrării în termenul de arbitraj.

Având în vedere faptul că hotărârea se adoptă cu majoritate de voturi, arbitrul ce are opinie separată sau concurentă va redacta și semna opinia separată cu arătarea motivelor pe care se sprijină.

Hotărârea arbitrală se redactează în scris și trebuie să cuprindă mențiunile prevăzute de art. 603 Cod procedură civilă.

În termen de cel mult o lună de la data pronunțării ei, hotărârea arbitrală va fi comunicată părților. Aceasta este definitivă și obligatorie.

Dosarul litigiului va fi depus de tribunalul arbitral la tribunalul în circumscripția căruia a avut loc arbitrajul, iar, în cazul arbitrajului organizat de o instituție permanentă, dosarul se păstrează la acea instituție.

⁷ Briciu, T. – *Op. cit.*, p. 19

⁸ Art. 5 Cod procedură civilă consacră *Principiul accesului liber la justiție*.

Prin art. 604 Cod procedură civilă se acordă părții interesate posibilitatea de a solicita tribunalului arbitral lămurirea dispozitivului sau înlăturarea dispozițiilor potrivnice, completarea sau îndreptarea hotărârii, aceste cereri formulându-se în termen de 10 zile de la primirea hotărârii arbitrale, fiind soluționate de tribunalul arbitral prin hotărâre separată dată cu citarea părților sau cu încheiere dată cu citare dacă tribunalul apreciază necesar pentru situația îndreptării hotărârii. Pentru pronunțarea acestor hotărâri sau încheieri care fac parte integrantă din hotărârea arbitrală, părțile nu pot fi obligate la plata cheltuielilor legate de lămurirea, completarea sau îndreptarea hotărârii.

Singura posibilitate prevăzută de lege pentru desființarea hotărârii arbitrale este acțiunea în anulare pentru unul dintre următoarele motive:

- a) litigiul nu era susceptibil de soluționare pe calea arbitrajului;
- b) tribunalul arbitral a soluționat litigiul fără să existe o convenție arbitrală sau în temeiul unei convenții nule ori inoperante;
- c) tribunalul arbitral nu a fost constituit în conformitate cu convenția arbitrală;
- d) partea a lipsit la termenul la care au avut loc dezbaterile și procedura de citare nu a fost legal îndeplinită;
- e) hotărârea a fost pronunțată după expirarea termenului arbitrajului prevăzut la art. 567 Cod procedură civilă, deși cel puțin una dintre părți a declarat că înțelege să invoce caducitatea, iar părțile nu au fost de acord cu continuarea judecării, potrivit art. 568 alin. (1) și (2) Cod procedură civilă;
- f) tribunalul arbitral s-a pronunțat asupra unor lucruri care nu s-au cerut ori a dat mai mult decât s-a cerut;
- g) hotărârea arbitrală nu cuprinde dispozitivul și motivele, nu arată data și locul pronunțării ori nu este semnată de arbitri;
- h) hotărârea arbitrală încalcă ordinea publică, bunele moravuri ori dispoziții imperative ale legii;
- i) dacă, după pronunțarea hotărârii arbitrale, Curtea Constituțională s-a pronunțat asupra excepției invocate în acea cauză, declarând neconstituțională legea, ordonanța ori o dispoziție dintr-o lege sau dintr-o ordonanță care a făcut obiectul acelei excepții ori alte dispoziții din actul atacat, care, în mod necesar și evident, nu pot fi dissociate de prevederile menționate în sesizare.

Potrivit art. 609 Cod procedură civilă, părțile nu pot renunța prin convenția arbitrală la dreptul de a introduce acțiunea în anulare, o atare renunțare fiind posibilă doar după pronunțarea hotărârii arbitrale.

Termenul pentru introducerea acțiunii în anulare este de o lună de la data comunicării hotărârii arbitrale, iar, pentru situația în care s-a formulat o cerere de lămurire, completare ori îndreptare, termenul curge de la data comunicării hotărârii sau încheierii prin care s-a soluționat cererea. Termenul este de 3 luni de la publicarea deciziei Curții Constituționale în Monitorul Oficial al României, Partea I, pentru motivul prevăzut de art. 608 alin. (1) lit. i) Cod procedură civilă.

Acțiunea în anulare va fi de competența curții de apel în circumscripția căreia a avut loc arbitrajul în completul prevăzut de lege pentru judecata în primă instanță, întâmpinarea fiind obligatorie.

Instanța are posibilitatea suspendării hotărârii arbitrale pe parcursul judecării acțiunii în anulare sub condiția depunerii de către cel care solicită suspendarea unei cauțiuni.⁹

Soluțiile pe care le poate pronunța instanța de judecată în situația admiterii acțiunii în anulare sunt:

⁹ Art. 612 Cod procedură civilă

1. Pentru situațiile în care litigiul nu era susceptibil de soluționare pe calea arbitrajului, tribunalul arbitral a soluționat litigiul fără să existe o convenție arbitrală sau în temeiul unei convenții nule ori inoperante sau intervenise caducitatea arbitrajului, va trimite cauza instanței competente să o soluționeze, potrivit legii.

2. În celelalte situații, va trimite cauza spre rejudecare tribunalului arbitral, dacă cel puțin una dintre părți solicită acest lucru. În caz contrar, dacă litigiul era în stare de judecată, curtea de apel se va pronunța în fond, în limitele convenției arbitrale. Dacă sunt necesare noi probe pentru a hotărî în fond, curtea se va pronunța doar după administrarea lor, caz în care va pronunța mai întâi hotărârea de anulare și după administrarea probelor hotărârea asupra fondului, iar, în situația în care părțile au convenit ca litigiul să fie soluționat în echitate, curtea va soluționa cauza în echitate.

Pentru toate cazurile, hotărârile curții de apel prin care se soluționează acțiunea în anulare sunt supuse recursului.

Hotărârea arbitrală este definitivă și obligatorie aducându-se la îndeplinire de bunăvoie de partea împotriva căreia s-a pronunțat, de îndată sau în termenul arătat în cuprinsul ei. Aceasta reprezintă titlu executoriu și se execută silit în același mod ca și o hotărâre judecătorească.¹⁰

În concluzie, observăm că arbitrajul, ca jurisdicție alternativă la jurisdicția instanțelor judecătorești, prezintă o multitudine de avantaje atât pentru părțile care recurg la o astfel de procedură, cât și pentru Statul Român, având ca efect, pe lângă degrevarea instanțelor de judecată, pronunțarea unei hotărâri judecătorești definitive și obligatorii care constituie titlu executoriu într-un termen scurt de soluționare (maximum 6 luni), în condiții de confidențialitate, celeritate, flexibilitate și cu taxe mai reduse.

Avem speranțe că, deși instituția arbitrajului este în curs de dezvoltare în țara noastră, cetățenii își vor îndrepta mai mult atenția către arbitraj, din reglementările legale în vigoare putându-se cu ușurință desprinde caracteristicile importante care fac din arbitraj un mecanism eficient care să conducă la soluționarea cu celeritate a litigiilor fără a mai parcurge procedura anevoioasă și de lungă durată din dreptul comun.

Bibliografie:

1. Ion Băcanu – *Controlul judecătoresc asupra hotărârii arbitrale*, Editura Lumina Lex, București, 2005
2. Traian Briciu – *Note de curs - Procedura arbitrajului și medierii*
3. Tudor Chiuariu – *Arbitraj*, Suport de curs ID
4. Viorel Mihai Ciobanu, Traian Cornel Briciu, Claudiu Constantin Dinu – *Drept procesual civil. Drept execuțional civil. Arbitraj. Drept notarial*, Editura Național, București, 2013
5. *Legea nr. 134/01.07.2010 privind Codul de procedură civilă*, republicată (M.O. nr. 247/10.04.2015), cu modificările și completările ulterioare

¹⁰ Art. 615 Cod procedură civilă